

Belangrijke wijzigingen in de asbestregels van de Codex, vanaf 9 maart 2023

Koninklijk besluit tot wijziging van titel 3 betreffende asbest van boek VI van de codex over het welzijn op het werk

Recent werd het KB van 12 februari 2023 tot wijziging van titel 3 betreffende asbest van boek VI van de Codex over het welzijn op het werk gepubliceerd.

Het bevat belangrijke wijzigingen met betrekking tot de inhoud en uitvoering van de asbestinventarisatie, de actualisatie van de asbestinventaris, de verantwoordelijkheden bij werken, de toewijzing en uitvoering van luchtmetingen bij asbestwerken en de toepassing van verwijderingstechnieken. Het KB treedt in werking op 9 maart 2023.

Visuele asbestinventaris

De werkgever zorgt nog steeds voor de opmaak van een asbestinventaris op basis van een visuele inspectie in alle delen van de gebouwen, in de arbeidsmiddelen en beschermingsmiddelen op de arbeidsplaats. Gebouwdelen, machines of installaties die moeilijk bereikbaar zijn en in normale omstandigheden geen aanleiding geven tot asbestblootstelling ontsnappen daaraan. Ook al kunnen monsters genomen worden, worden intacte materialen, die geen aanleiding geven tot blootstelling onder normale omstandigheden, met dat doel niet beschadigd.

De asbestinventaris moet niet alleen jaarlijks geactualiseerd worden, maar ook na elke gebeurtenis of actie die aanleiding geeft tot een verandering in de toestand van het aanwezige asbesthoudend materiaal, na verwijdering van asbesthoudend materiaal en na detectie van asbesthoudend materiaal dat niet in de inventaris is vermeld. Ook deze actualisatie gebeurt op basis van een visuele inspectie.

Er is een bijlage opgenomen in de Codex waarin kort beschreven is hoe de asbestinventaris en monsterneming moet uitgevoerd worden. Aangezien een asbestinventarisering aanleiding kan geven tot blootstelling aan asbest moeten daarbij de bepalingen van boek VI, titel 3 van de Codex toegepast te worden.

In het wijzigingsbesluit is een gedetailleerd overzicht opgenomen van de vereiste uitrusting die de inventariseerder ter beschikking moet hebben om:

- representatieve monsters te nemen;
- kruisbesmetting tussen monsters te voorkomen;
- de omgeving niet contamineren en zichzelf te beschermen.

Deze lijst omvat de aangepaste PBM's in functie van de risicoactiviteit, het monsternamegereedschap, de apparatuur om de veiligheid te waarborgen en vrijgekomen stof op te ruimen, de hulpmiddelen om op een veilige manier (moeilijker bereikbare) materialen te onderzoeken en te beschrijven en de benodigdheden om materialen te markeren en afval te verpakken.

Bijkomende uitrusting kan noodzakelijk blijken als de monsternemingstechniek dat vereist of de risicoanalyse dat aangeeft.

De monsterneming van asbestverdachte materialen gebeurt volgens de meest recente en geschikte wetenschappelijke richtlijnen die een accuraat resultaat waarborgen en die een hoge bescherming van de inventariseerder en de omgeving garanderen, bijvoorbeeld de leidraad 'HSG248: Asbestos: The analysts' guide for sampling, analysis and clearance procedures' (ISBN: 978 0 7176 2875 2).

Het artikel waarin voorheen in de Codex de inhoud van de asbestinventaris beschreven werd, wordt geschrapt. In de plaats daarvan wordt in het wijzigingsbesluit vermeld dat een model van inventaris op de website van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg ter beschikking gesteld kan worden. Dat is momenteel nog niet beschikbaar.

Ook de rol van de preventieadviseur en de arbeidsarts bij de asbestinventaris wordt verduidelijkt. De preventieadviseur arbeidsveiligheid en de preventieadviseur-arbeidsarts geven elk een schriftelijk advies over de inventaris en over de actualisering en uitbreiding ervan. Deze adviezen, de inventaris en de actualisering en uitbreiding ervan moeten ter informatie ook voorgelegd worden aan het Comité.

Uitbreiding van de asbestinventaris bij werken

Voor aanvang van werkzaamheden, zoals sloop, asbestverwijdering of andere werken, zorgt de werkgever-opdrachtgever voor een uitbreiding van de visuele asbestinventaris waarin wel alle asbestmaterialen die bij die werken van belang zijn onderzocht worden. Dus ook asbest(materiaal) dat aanwezig is in de gedeelten van gebouwen, de machines en installaties die moeilijk bereikbaar zijn en die in normale omstandigheden geen aanleiding kunnen geven tot blootstelling aan asbest worden nu wel onderzocht. In dat geval mag ook intact materiaal beschadigd worden door monsternemingen.

Ook voor de aannemer of een contractant die voor een opdrachtgever werken komt uitvoeren zijn duidelijke verplichtingen opgenomen. De werkgever van een onderneming van buitenaf die bij een werkgever, een zelfstandige of een particulier onderhoudswerken of herstellingswerken, verwijderingswerken van materialen of sloopwerken komt uitvoeren treft vooraf alle nodige maatregelen om de materialen te identificeren waarvan vermoed wordt dat ze asbest bevatten. Wanneer hij deze werken voor een werkgever uitvoert vraagt hij de delen op van de inventaris die relevant zijn om blootstelling aan asbest te vermijden, zowel voor de personen die de werken uitvoeren als voor andere personen die zich in de nabijheid van deze werkzaamheden bevinden. Eerder mogen de werkzaamheden niet aangevat worden. **Bij de geringste twijfel over de aanwezigheid van asbest zorgt hij voor bijkomend onderzoek om die twijfel weg te nemen.**

Als tijdens de uitvoering van de werkzaamheden mogelijk asbesthoudend materiaal wordt gevonden dat niet in de inventaris is vermeld, meldt de onderaannemer dit onmiddellijk aan de opdrachtgever. Alle werkzaamheden worden dan stilgelegd in de zones waar mogelijk niet geïnventariseerd asbesthoudend materiaal voorkomt, en in alle mogelijk gecontamineerde zones.

Deze zones worden duidelijk aangegeven en afgebakend en er worden gepaste maatregelen genomen om de toegang aan niet bevoegde personen te ontzeggen.

De werkzaamheden mogen niet hervat worden tot dit materiaal is geanalyseerd, de inventaris en het beheersprogramma zijn bijgewerkt en zo nodig ook het werkplan is aangepast.

Meetprogramma bij werken met mogelijke asbestblootstelling

Als de risicoanalyse dat aangeeft moeten luchtmetingen uitgevoerd worden om de asbestblootstelling van de werknemers te evalueren. Niet langer de werkgever zelf maar het laboratorium moet nu, voorafgaand aan de werken een monsternemingsstrategie opstellen. Daarin moet het minimumaantal te nemen monsters en de bemonsteringsvoorwaarden opgenomen zijn, conform hoofdstuk 5.2 van de norm NBN EN 689: 2018+AC: 2019. Het Comité wordt volledig geïnformeerd over de monsternemingsstrategie, de monsternemingen, de analyses en de resultaten.

De preventieadviseur-arbeidsarts wijst na overleg met de preventieadviseur arbeidsveiligheid, en na akkoord van het Comité, de werkposten aan waar en wanneer de monsternemingen zullen plaatshebben.

Aanpassing werkplan

Het werkplan dat opgesteld wordt bij onderhoud en herstelwerken waarbij asbestblootstelling kan optreden of bij asbestverwijderingswerken moet nauwgezet gevolgd te worden. **Zodra blijkt dat er, om technische of om veiligheidsredenen, moet van afgeweken worden, wordt dit omstandig gemotiveerd in een aanvulling bij het werkplan.**

Wijzigingen over asbestverwijdering in hermetische zones

Voor asbestverwijderingswerken die in een hermetisch afgesloten zone moeten uitgevoerd worden, zijn er in het wijzigingsbesluit een aantal belangrijke verduidelijking en wijzigingen.

- **Als het gaat over bijzondere constructies waar de opstelling van een hermetische zone technisch niet haalbaar is, mag een andere methode toegepast worden.** Weliswaar enkel als de ambtenaar die de leiding heeft over de algemene directie Toezicht op het Welzijn op het Werk van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg of zijn afgevaardigde een aantal documenten goedkeurt:
 1. De motivering waarom de opstelling van een hermetische zone technisch niet haalbaar is.
 2. Een beschrijving van de andere methode en een motivering die aantoont dat die minstens een gelijkwaardig beschermingsniveau garandeert.
 3. Een werkplan.
- De werken met de alternatieve methode worden gemeld en **kunnen pas aanvangen na goedkeuring.**
- Als de aard van de constructie inschakeling van **medewerkers met bijzondere competenties** vereist, worden de gegevens van deze medewerkers en van hun relevante opleidingen in het werkplan vermeld.

Tijdens de werkzaamheden in hermetische zone moet visueel contact van buitenaf mogelijk zijn via kijkvensters in de hermetische afsluiting. **Voortaan mag bij wijze van alternatief ook gebruikgemaakt worden van camera's.**

Tijdens de werken in een hermetische zone of volgens een alternatieve methode moeten nog steeds dagelijks metingen van de concentratie aan asbestvezels uitgevoerd worden in de omgevingslucht rond de afgeschermd zone. **Nieuw is nu dat nu ook luchtmetingen in de hermetische zone moeten uitgevoerd worden om de asbestblootstelling van de werknemers in de hermetische zone te bepalen.**

Bovendien is het niet langer de werkgever-uitvoerder zelf die het labo aanstelt, maar dient het labo voor werken die bij een werkgever worden uitgevoerd aangesteld te worden door de werkgever-opdrachtgever. Voorafgaand aan deze aanstelling wordt advies aan het Comité gevraagd. Zolang de werkgever-opdrachtgever geen laboratorium heeft aangesteld kunnen de sloop- en verwijderingswerken niet beginnen.

Vrijgave- en afbouw van de hermetische zone

De procedure voor de afbouw en vrijgave van een hermetische zone wordt op een aantal vlakken gewijzigd. **Het principe van een visuele inspectie, met geschreven verklaring door de werkgever-uitvoerder, en een vrijgavemeting door een erkend labo behouden blijft weliswaar overeind.**

Hoe de visuele inspectie moet verlopen, de criteria waaraan voldaan moet worden, de communicatie aan de opdrachtgever en het labo en de uitvoering van de vrijgavemetingen door het labo zijn in detail opgenomen in een bijlage van de Codex. Die bevat ook een aantal wijzigingen en verduidelijkingen die in de vorige versie niet opgenomen waren.

Wanneer blijkt dat de bovengrens van het betrouwbaarheidsinterval van de meting van de concentratie van asbestvezels onder 0,01 vezel per cm³ ligt, mag het resterende gedeelte van de afsluiting worden verwijderd en mag de lucht in de werkzone in onmiddellijk contact gebracht worden met de omgevingslucht. Voor grotere zones waar meer dan 4 meetpunten geplaatst moeten worden blijft het principe behouden dat alle resultaten onder 0.015 vezels/ml moeten blijven en 80% van de resultaten onder 0.010 vezels /ml moet blijven.

De luchtverstoring die voorzien moet worden bij die vrijgavemetingen moeten gebeuren met een stoffer, een waaier of een ventilator. Voor ruimtes groter dan 1500 m³ met een bladblazer of ventilator. Deze luchtverstoringmiddelen worden na gebruik gedecontamineerd of afgevoerd als asbesthoudend afval.

[De volledige tekst van het KB is beschikbaar op de website van het Belgisch Staatsblad.](#)